

Forskellig fodring af sopolte og gylte efterfulgt af tidlig fravænnning og slagtning af søerne

Af Viggo Danielsen, Verner Ruby, Poul P. Stendahl og Henning E. Nielsen

Indledning

Det forhold, at sopolte kan løbes, længe før de er udvokset, indebærer muligheden for at kombinere vækst og reproduktion. Såfremt sogrisene løbes tidligt, fodres stærkt i drægtighedstiden og dernæst slagtes efter en tidlig fravænnning, vil man opnå at få en gris med en hurtig vækst og samtidig få et kuld grise.

Flere undersøgelser har vist, at drægtige dyr har en bedre foderudnyttelse end ikke drægtige. Teoretisk skulle det derfor være muligt at få god økonomi i en samtidig produktion af pattegrise og tunge svin til slagtning.

Der er derfor gennemført et forsøg med følgende formål:

1. At undersøge vækst, foderforbrug og reproduktion hos sopolte og gylte ved forskellig fodring.
2. At undersøge 1. lægs søers slagte kvalitet.

Resumé

En stærk fodring af sopolte gav en større tilvækst og en dårligere foderudnyttelse end moderat fodring.

Stærk eller moderat fodring af sopolte gav ingen forskel i alderen ved første brunst. Antal levendefødte grise og antal grise ved 3 uger var størst efter moderat fodring indtil løbning.

Stærk fodring i drægtighedsperioden gav en højere tilvækst og en dårligere foderudnyttelse end moderat fodring. Stærk eller moderat fodring af gylte gav ingen forskel i antal grise ved fødsel, og der var heller ingen forskel på grisenes gennemsnitsvægt.

Slagte kvaliteten for 1. lægs søer, der blev slagtet 4 uger efter faring var bedst for de dyr, der var fodret moderat i såvel opvækst- som drægtighedsperioden. Stærk fodring i drægtighedsperioden forringede slagte kvaliteten mere end stærk fo-

dring indtil løbning. Stærk fodring i hele perioden forøgede slagtevægten med 13 kg i forhold til moderat fodring.

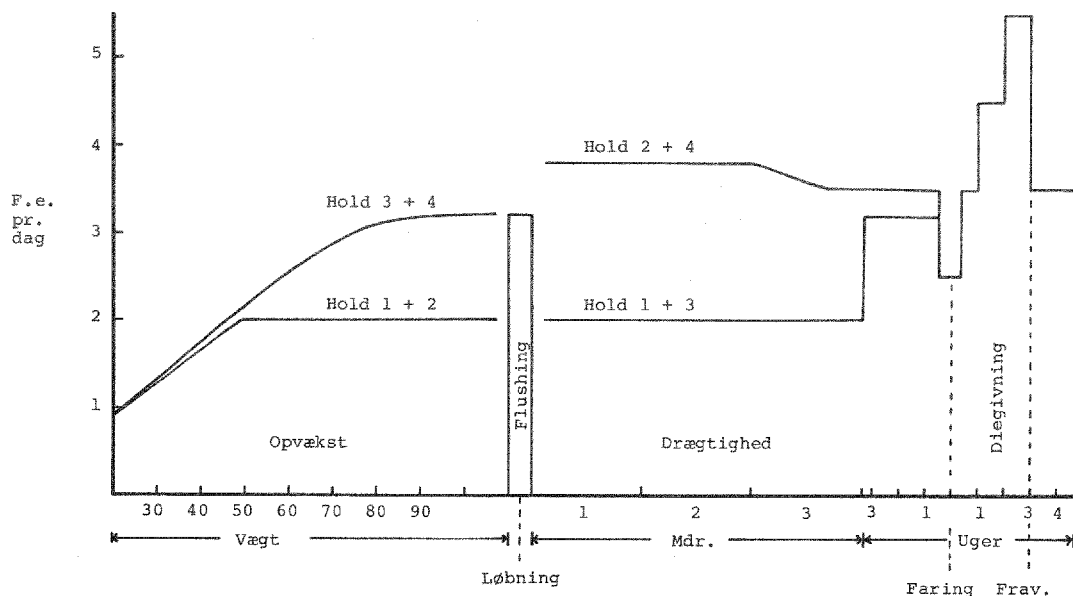
Materiale og metoder

Forsøget blev gennemført på »Sjælland III« med 40 sogrise, der blev indsat på 4 hold. Grisene var 9 uger gamle ved indsætning. Forsøgsplanen er vist i tabel 1.

Tabel 1. Forsøgsplan

Hold	1	2	3	4
<i>Foderstyrke:</i>				
Indtil løbning	mod.	mod.	stærk*	stærk*
Drægtighedstid	mod.	stærk*	mod.	stærk*
Diegivningstid	(standardnorm)			
Goldtid	(max. 3,4 f.e./dag)			

*) Ved stærk fodring skulle grisene æde op på 20 minutter efter hver fodring, 2 gange daglig.

Figur 1. Daglig foderoptagelse i f.e. under opvækst i drægtigheds- og diegivningstid.

I diegivningstiden og efter fravænnning blev søerne fodret ens. De anvendte foderblandingers sammensætning er vist i tabel 2, og den daglige fodertildeling er illustreret i figur 1. Pattegrisene blev fravænnnet 3 uger efter fødsel, og søerne blev slagtet 5-11 dage efter fravænnning. Slagtekropene blev bedømt som normalt for forsøgssvin. Desuden blev den ene side opskåret i kød, spæk og knogler efter den sædvanlige procedure.

Resultater

Tabel 3 viser resultaterne for henholdsvis moderat og stærk fodring af sopoltene indtil løbning.

Tabel 2. Procentisk sammensætning af foderblandinger til sopolte, gylte og diegivende søer

Blanding	Sopolte + gylte	Diegivende søer
Kornblanding	78,4	76,6
Sojaskrå	9,5	13,6
Sildemel	3,8	0
Kødbenmel	4,8	6,1
Sojaolie	1,6	1,7
Mineralstof/vit. bl.	1,9	2,0
<i>Indhold pr. f.e.:</i>		
g ford. råprotein	143	142
g lysin	7,8	7,0
g metionin + cystin	5,4	4,9

Stærk fodring resulterede i en større daglig tilvækst og en dårligere foderudnyttelse end moderat fodring. Sopoltenes alder ved løbning, der fandt sted ved første brunst, var ikke påvirket af foderstyrken.

Tabel 3. Tilvækst og foderforbrug for sopolte

Hold	1 + 2	3 + 4
<i>Foderstyrke</i>	<i>moderat</i>	<i>stærk</i>
Antal dyr	10 + 10	10 + 10
Vægt ved indsætning, kg	23,6	23,5
Vægt ved løbning, kg	112	128
Alder ved løbning, dage	217	218
F.e. daglig, gns.	1,89	2,44
F.e. pr. kg tilvækst	3,30	3,67

Resultaterne for tilvækst og foderforbrug i drægtighedsperioden er vist i tabel 4. Af de stærkt fodrede gylte i hold 2 og 4 var de, der blev fodret moderat i opvækstperioden (hold 2) i stand til at optage den største daglige fodermængde, hvilket også resulterede i den største tilvækst i drægtighedsperioden. Også i denne periode gav moderat fodring den bedste foderudnyttelse.

Tabel 4. Tilvækst og foderforbrug for gylte

Hold	1	2	3	4
<i>Foderstyrke:</i>				
Indtil løbning	mod.	mod.	stærk	stærk
I drægtighedsperioden	mod.	stærk	mod.	stærk
Antal dyr	9	8	7	9
Vægt ved løbning, kg	111	112	127	128
Vægt før faring, kg	180	215	192	211
Tilvækst, kg	69	103	65	83
F.e. daglig	2,31	2,87	2,30	3,40
F.e./kg tilvækst	3,88	4,32	4,11	4,71

I tabel 5 er vist resultaterne for søernes reproduktion. Der var ingen sikker indflydelse af stærk fodring i drægtighedsperioden på grisenes antal eller vægt ved fødsel, men på grund af større dødelighed blandt pattegrisene i hold 3 og 4 var der forskel i antal grise ved 3 uger. Derimod resulterede stærk fodring i drægtighedsperioden i et større vægttab under laktationen og i perioden efter fravænnning. Det samlede vægttab efter mo-

derat fodring i drægtighedsperioden var 8 kg mod 20 kg efter stærk fodring. Denne forskel skyldes i nogen grad en dårligere ædelyst efter faringen for de tunge søer.

Tabel 5. Reproduktion og vægt for 1. lægs søer

Hold	1	2	3	4
<i>Foderstyrke:</i>				
Indtil løbning	mod.	mod.	stærk	stærk
I drægtighedsperioden	mod.	stærk	mod.	stærk
I diegivningsperioden	norm	norm	norm	norm
Antal kuld	9	8	7	8
Antal fødte grise				
pr. kuld	9,0	9,0	8,9	9,1
Antal lev.fødte grise				
pr. kuld	8,4	8,3	7,4	8,0
Antal grise ved 3 uger	7,7	7,8	6,7	6,6
Gns. vægt v.:				
fødsel, kg	1,41	1,48	1,47	1,41
3 uger, kg	5,0	5,3	5,6	5,1
Søernes vægt:				
efter faring, kg	164	195	176	192
ved fravænnning, kg	160	181	166	177
ved slagting, kg	159	175	165	172

Det samlede foderforbrug for hele forsøgsperioden er vist i tabel 6. I forhold til søernes samlede tilvækst (excl. tilvækst ved fosterproduktion) har moderat fodring i hele perioden givet den bedste foderudnyttelse og stærk fodring den dårligste.

Tabel 6. Foderforbrug og tilvækst i hele forsøgsperioden

Hold	1	2	3	4
Sopolte, gns. f.e.	297	284	381	379
Gylte, gns. f.e.	267	445	267	391
Diegivende søer, f.e.	90	68	78	60
Fravænnede søer, f.e.	24	26	30	22
F.e. i alt	678	823	756	852
Tilvækst, kg*)	135	151	142	148
F.e./kg tilvækst	5,02	5,45	5,32	5,76

*) Excl. tilvækst ved fosterproduktion.

Slagtevægt og slagtekvantitet for de fire hold er vist i tabel 7. Søerne i hold 2 og 4, der havde det største vægttab i diegivningsperioden og efter

fravæning, havde det mindste slagtesvind i pct. af levendevægt. Søerne i hold 1 havde den bedste slagtekvantitet, mens stærk fodring i drægtighedsperioden (hold 2 + 4) resulterede i en kraftig forøgelse af spæktykkelsen.

Tabel 7. Første lægs søers slagtekvantitet

Hold	1	2	3	4
Antal søer bedømt	9	7	7	8
Kold slagtevægt, kg	119	135	124	133
Slagtesvind, pct.	25,4	23,2	24,7	22,5
Rygspæk, gns. cm	2,72	3,52	2,97	3,35
Sidespæk, cm	2,20	3,49	2,69	3,19
Rygmuskel, cm ²	40,8	38,7	39,5	39,8
Vægt af kam, kg	9,1	10,7	9,0	10,9
Pct. kød i kam	50,4	43,8	47,4	46,0
Vægt af skinke, kg	11,7	13,0	11,3	13,3
Pct. kød i skinke	66,6	61,9	64,1	62,9
Pct. kød i siden	58,3	53,5	53,2	54,1

Diskussion

Moderat fodring af sopolte og gylte gav den bedste foderudnyttelse udtrykt ved f.e. pr. kg tilvækst. I dette forsøg blev søernes reproduktion ikke forbedret ved stærk fodring i nogen af perioderne. Imidlertid har antallet af søer i forsøget været for lille til at give et fuldgældigt indtryk af fodringsens indflydelse på reproduktion.

Hvad angår 1. lægs søernes anvendelse som slagtedyrl har stærk fodring givet en større slagtevægt, men samtidig en dårligere slagtekvantitet, da de stærkt fodrede dyr har indeholdt mere fedt end

Tabel 8. Forøgelse af foderforbrug og slagtevægt ved stærk fodring i polte- og/eller gyltestadiet i forhold til moderat fodring

Hold	1	2	3	4
Forøgelse af foderforbrug, f.e.	0	145	78	174
slagtevægt, kg	0	16	6	13
F.e. pr. kg ekstra slagtevægt	0	9,1	13,0	13,4

de moderat fodrede. Ses forøgelse af foderforbrug og af slagtevægt for hold 2, 3 og 4 i forhold til hold 1, giver det de i tabel 8 viste resultater.

En forøgelse af slagtevægten ved en stærk fodring har været meget kostbar, og tages forringelsen af slagtekvantiteten for de samme 3 hold i betragtning, må det konkluderes, at søerne i hold 1 har givet de bedste resultater. En direkte sammenligning af søernes slagtekvantitet med slagterisvinenes er ikke mulig, da der er stor forskel i den kolde slagtevægt. Imidlertid har pct. kød i siden for hold 1 været omtrent lige så høj som for normale slagterisvin, og med en kold slagtevægt på 119 kg har søerne i hold 1 produceret næsten dobbelt så meget kød som svin slagtet ved 85-90 kg levendevægt.

En samtidig produktion af pattegrise og tunge svin til slagtning, som der her er forsøgt med 1. lægs søer, må vurderes som et alternativ til en normal smågriseproduktion og produktion af tunge svin. Det vil først og fremmest være afregningsprisen for de slagtede 1. lægs søer, der er afgørende for økonomien i en sådan produktion, men også betingelserne for opdrætning af de tidligt fravænnede grise vil spille en stor rolle. Grisene, der blev fravænnede i dette forsøg, fortærede 34 f.e. pr. gris i perioden fra 3 uger til 20 kg, og dødeligheden i samme periode var 3 pct.

Resultaterne fra konservesforsøgene (404. beretning, Forsøgsstab.) viser, at det kostede 480 f.e. at opdrætte en gris fra 20 kg til 150 kg levendevægt. Under forudsætning af, at de to kategorier af slagtedyrl kan afregnes til samme pris, har søerne i hold 1 i dette forsøg produceret et kuld 3 ugers grise for 198 f.e. Dertil kommer det øgede pladskrav og pasning i ca. 3 måneder.

Endelig må nævnes, at en produktion, som undersøgt i dette forsøg, indebærer muligheder for endnu tidligere fravæning end ved 3 uger, da problemer med søernes reproduktion kan lades ude af betragtning.